

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

ശ്രീമദ്ഭാഗവതമാഹാത്മ്യം

॥ പ്രഥമോഽധ്യായഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമാഹാത്മ്യം

॥ പ്രഥമോദ്യായഃ ॥

സച്ചിദാനന്ദരൂപായ വിശ്വോത്പത്താദിഹേതവേ |
താപത്രയവിനാശായ ശ്രീകൃഷ്ണായ വയം നമഃ || 1.1 ||

യം പ്രവ്രജന്തമനുപേതമപേതകൃത്യം
ദ്വൈപായനോ വിരഹകാതര ആജുഹാവ |
പുത്രേതി തൻമയതയാ തരവോദ്ദിനേദുഃ
തം സർവഭൂതഹൃദയം മുനിമാനതോന്വി || 1.2 ||

നൈമിഷേ സൂതമാസിനമദിവാദ്യ മഹാമതിം |
കഥാമൃതരസാസ്വാദകുശലഃ ശൗനകോബ്രവീത് || 1.3 ||

ശൗനക ഉവാച
അജ്ഞാനധ്യാന്തവിദ്യംസകോടിസൂർയസമപ്രഭ |
സൂതാഖ്യാഹി കഥാസാരം മമ കർണരസായനം || 1.4 ||

ഭക്തിജ്ഞാനവിരാഗാപ്ലോ വിവേകോ വർധതേ മഹാൻ |
മായാമോഹനിരാസശ്ച വൈഷ്ണവൈഃ ക്രിയതേ കഥം || 1.5 ||

ഇഹ ഘോരേ കലൗ പ്രായോ ജീവശ്ചാസുരതാം ഗതഃ |
ക്ലേശക്രാന്തസ്യ തസ്യൈവ ശോധനേ കിം പരായണം || 1.6 ||

ശ്രേയസാം യദ്ഭവേച്ഛ്രേയഃ പാവനാനാം ച പാവനം |
കൃഷ്ണപ്രാപ്തികരം ശശ്വത്സായനം തദ്വദായുനാ || 1.7 ||

ചിന്താമണിർലോകസുഖം സുരഭ്രൂഃ സ്വർഗസമ്പദം |
പ്രയച്ഛതി ഗുരുഃ പ്രീതോ വൈകുണ്ഠം യോഗിദുർലഭം || 1.8 ||

സുത ഉവാച
പ്രീതിഃ ശൗനക ചിന്തേ തേ ഹൃതോ വച്ഛി വിചാർയ ച |
സർവസിദ്ധാന്തനിഷ്ഠനം സംസാരഭയനാശനം || 1.9 ||

ഭക്ത്യോഽലവർധനം യച്ച കൃഷ്ണസന്തോഷഹേതുകം |
തദഹം ത്യേഭിധാസ്യാമി സാവധാനതയാ ശൃണു || 1.10 ||

കാലവ്യാലമുഖഗ്രാസത്രാസനിർണാശഹേതവേ |
ശ്രീമദ്ഭാഗവതം ശാസ്ത്രം കലൗ കീരേണ ഭാഷിതം || 1.11 ||

ഏതസ്മാദപരം കിഞ്ചിൻമനഃശുദ്ധ്യേ ന വിദ്യതേ |
ജൻമാന്തരേ ഭവേത്പുണ്യം തദാ ഭാഗവതം ലഭേത് || 1.12 ||

പരീക്ഷിതേ കഥാം വക്തും സഭായാം സംസ്ഥിതേ ശുകേ |
സുധാകുന്ദം ഗൃഹീത്യൈവ ദേവാസ്ത്ര സമാഗമൻ || 1.13 ||

ശുകം നത്യാവദൻ സർവേ സ്വകാർയകുശലാഃ സുരാഃ |
കഥാസുധാം പ്രയച്ഛസ്യ ഗൃഹീത്യൈവ സുധാമിമാം || 1.14 ||

ഏവം വിനിമയേ ജാതേ സുധാ രാജ്ഞാ പ്രപീയതാം |
പ്രപാസ്യാമോ വയം സർവേ ശ്രീമദ്ഭാഗവതാമൃതം || 1.15 ||

ക്വ സുധാ ക്വ കഥാ ലോകേ ക്വ കാചഃ ക്വ മണിർമഹാൻ |
ബ്രഹ്മരാതോ വിചാർയൈവം തദാ ദേവാഞ്ജഹാസ ഹ || 1.16 ||

അഭക്താംസ്താംശ്ച വിജ്ഞായ ന ദദൗ സ കഥാമൃതം |
ശ്രീമദ്ഭാഗവതീ വാർതാ സുരാണാമപി ദുർലഭാ || 1.17 ||

രാജ്ഞോ മോക്ഷം തഥാ വീക്ഷ്യ പുരാ ധാതാപി വിസ്മിതഃ |
സത്യലോകേ തുലാം ബദ്ധ്യാതോലയത്സാധനാൻയജഃ || 1.18 ||

ലഘുൻയൻയാനി ജാതാനി ഗൗരവേണ ഇദം മഹത് |
തദാ ഋഷിഗണാഃ സർവേ വിസ്മയം പരമം യയുഃ || 1.19 ||

മേനീരേ ദഗവദ്രൂപം ശാസ്ത്രം ഭാഗവതം കലൗ |
പഠനാച്ഛ്യാവണാത്സദ്യോ വൈകുംഠഫലദായകം || 1.20 ||

സപ്താഹേന ശ്രൂതം ചൈതത്സർവഥാ മൂക്തിദായകം |
സനകാദ്യൈഃ പുരാ പ്രോക്തം നാരദായ ദയാപരൈഃ || 1.21 ||

യദ്യപി ബ്രഹ്മസംബന്ധാച്ഛ്യാതമേതത്സുരർഷിണാ |
സപ്താഹശ്രവണവിധിഃ കുമ്മാരൈസ്സസ്യ ഭാഷിതഃ || 1.22 ||

ശൗനക ഉവാച
ലോകവിഗ്രഹമൂക്തസ്യ നാരദസ്യാസ്ഥിരസ്യ ച |
വിധിശ്രവേ കൃതഃ പ്രീതിഃ സംയോഗഃ കൃത്ര തൈഃ സഹ || 1.23 ||

സുത ഉവാച
അത്ര തേ കീർതയിഷ്യാമി ദക്തിയുക്തം കഥാനകം |
ശുകേന മമ യത്പ്രോക്തം രഹഃ ശിഷ്യം വിചാർയ ച || 1.24 ||

ഏകദാ ഹി വിശാലായാം ചത്വാര ഋഷയോദ്ദിലാഃ |
സത്സംഗാർഥം സമയാതാ ദദ്യുശുസ്തുത്ര നാരദം || 1.25 ||

കുമാരാ ഉൗചുഃ
കഥം ബ്രഹ്മന്ദീനമുഖഃ കുതശ്ചിന്താതുരോ ഭവാൻ |
ത്വരിതം ഗദ്യതേ കൃത്ര കുതശ്ചാഗമനം തവ || 1.26 ||

ഇദാനീം ശൂന്യചിത്തോന്വി ഗതവിത്തോ യഥാ ജനഃ |
തവേദം മുക്തസംഗസ്യ നോചിതം വദ കാരണം || 1.27 ||

നാരദ ഉവാച
അഹം തു പൃഥ്വിവീം യാതോ ഇതോത്യാ സർവോത്തമാമിതി |
പുഷ്കരം ച പ്രയാഗം ച കാശീം ഗോദാവരീം തഥാ || 1.28 ||

ഹരിക്ഷേത്രം കുരുക്ഷേത്രം ശ്രീരംഗം സേതുബന്ധനം |
ഏവമാദിഷു തീർഥേഷു ഭ്രമമാണ ഇതസ്തതഃ || 1.29 ||

നാപശ്യം കൃത്രചിച്ഛർമ മനഃസന്തോഷകാരകം |
കലിനാധർമമിത്രേണ ധരേയം ബാധിതായുനാ || 1.30 ||

സത്യം നാസ്തി തപഃ ശൗചം ദയാ ദാനം ന വിദ്യതേ |
ഉദരംഭരിണോ ജീവാ വരാകാഃ കൂടഭാഷിണഃ || 1.31 ||

മന്ദാഃ സുമന്ദതയോ മന്ദഭാഗ്യാ ഹ്യുപഭൂതാഃ |
പാവണ്യനിരതാഃ സന്തോ വിരക്താഃ സപരിഗ്രഹാഃ || 1.32 ||

തരുണീപ്രഭൂതാ ഗേഹേ ശ്യാലകോ ബുദ്ധിദായകഃ |
കന്യാവിക്രയിണോ ലോഭാദുന്വതീനാം ച കൽകനം || 1.33 ||

ആശ്രമാ യവനൈ രുദ്ധാസ്തീർമാനി സരിതസ്തഥാ |
ദേവതായതനാൻയത്ര ദുഷ്ടൈർനഷ്ടാനി ഭൂരിശഃ || 1.34 ||

ന യോഗീ നൈവ സിദ്ധോ വാ ന ഇതാനീ സത്ക്രിയോ നരഃ |
കലിദാവാനലേനാദ്യ സാധനം ഭസ്മതാം ഗതം || 1.35 ||

അട്ടശൂലാ ജനപദാഃ ശിവശൂലാ ദ്വിജാതയഃ |
കാമിൻയഃ കേശശൂലിൻയഃ സംഭവന്തി കലാവിഹ || 1.36 ||

ഏവം പശ്യൻ കലേർദോഷാൻ പര്യടന്നവനീമഹം |
യാമുനം തടമാപന്നോ യത്ര ലീലാ ഹരേരഭൂത് || 1.37 ||

തത്രാശ്ചര്യം മയാ ദൃഷ്ടം ശ്രൂയതാം തൻമുനീശ്വരാഃ |
ഏകാ തു തരുണീ തത്ര നിഷണ്ണാ വിന്നമാനസാ || 1.38 ||

വ്യഭാൗ ദ്വൗ പതിതൗ പാർശ്വേ നിഃശ്വസന്താവചേതനൗ |
ശുശ്രൂഷന്തി പ്രബോധന്തി രുദതീ ച തയോഃ പുരഃ || 1.39 ||

ദശ ദിക്ഷു നിരീക്ഷന്തി രക്ഷിതാരം നിജം വപുഃ |
വീജ്യമാനാ ശതസ്ത്രീഭിർബോധ്യമാനാ മുഹൂർമുഹുഃ || 1.40 ||

ദൃഷ്ട്വാ ദൂരാദ്ഗതഃ സോഹം കൗതുകേന തദന്തികം |
മാം ദൃഷ്ട്വാ ചോത്ഥിതാ ബാലാ വിഹ്വലാ ചാബ്രവീദ്യചഃ || 1.41 ||

ബാലോവാച
ഭോ ഭോഃ സായോ ക്ഷണം തിഷ്ഠ മച്ചിന്താമപി നാശയ |
ദർശനം തവ ലോകസ്യ സർവമാഘഹരം പരം || 1.42 ||

ബഹുധാ തവ വാക്യേന ദുഃഖശാന്തിർഭവിഷ്യതി |
യദാ ഭാഗ്യം ഭവേദ്ഭൂരി ഭവതോ ദർശനം തദാ || 1.43 ||

നാരദ ഉവാച
കാസി ത്വം കാവിമൗ ചേമാ നാർയഃ കാഃ പദ്മലോചനാഃ |
വദ ദേവി സവിസ്താരം സ്വസ്യ ദുഃഖസ്യ കാരണം || 1.44 ||

ബാലോവാച

അഹം ഭക്തിരീതി വ്യാതാ ഇമൗ മേ തനയൗ മതൗ |
ഇണാനവൈരാഗ്യനാമാനൗ കാലയോഗേന ജർജരൗ || 1.45 ||

ഗംഗാദ്യാഃ സരിതശ്ചൈമാ മത്സേവാർഥം സമാഗതാഃ |
തഥാപി ന ച മേ ശ്രേയഃ സേവിതായാഃ സുരൈരപി || 1.46 ||

ഇദാനീം ശൃണു മദ്വാർതാം സചിത്തസ്ത്വം തപോധന |
വാർതാ മേ വിതതാപ്യസ്തി താം ശ്രുത്വാ സുഖമാവഹ || 1.47 ||

ഉത്പന്നാ ഭ്രവീഡേ സാഹം വൃദ്ധിം കർണാടകേ ഗതാ |
കൃചിത്കൃചിൻമഹാരാഷ്ട്രേ ഗുർജരേ ജീർണതാം ഗതാ || 1.48 ||

തത്ര ഘോരകലേർയോഗാത്പാവണ്യൈഃ ഖണ്ഡിതാംഗകാ |
ദുർബലാഹം ചിരം യാതാ പുത്രാദ്യാം സഹ മന്ദതാം || 1.49 ||

വൃന്ദാവനം പുനഃ പ്രാപ്യ നവീനേവ സുരൂപിണീ |
ജാതാഹം യുവതീ സമ്യക്പ്രേഷ്വരൂപാ തു സാന്വൃതം || 1.50 ||

ഇമൗ തു ശയിതാവത്ര സുതൗ മേ ക്ലിശ്യതഃ ശ്രമാത് |
ഇദം സ്ഥാനം പരിത്യജ്യ വിദേശം ഗദ്യതേ മയാ || 1.51 ||

ജരന്ത്യം സമായാതൗ തേന ദുഃഖേന ദുഃഖിതാ |
സാഹം തു തരുണീ കസ്താത്സുതൗ വൃദ്ധാവിമൗ കുതഃ || 1.52 ||

ത്രയാണാം സഹചാരിത്യാദ്വൈപരീത്യം കുതഃ സ്ഥിതം |
ഘടതേ ജരഠാ മാതാ തരുണൗ തനയാവിതി || 1.53 ||

അതഃ ശോചാമി ചാന്മാനം വിസ്മയാവിഷ്ടമാനസാ |
വദ യോഗനിയേ ധീമൻ കാരണം ചാത്ര കിം ഭവേത് || 1.54 ||

നാരദ ഉവാച

ഇതാനേനാത്മനി പശ്യാമി സർവമേതത്തവാനഘേ |
ന വിഷാദസ്ത്വയാ കാർയോ ഹരിഃ ശം തേ കരിഷ്യതി || 1.55 ||

സുത ഉവാച

ക്ഷണമാത്രേണ തജ്ജ്ഞാത്യാ വാക്യമുചേ മൂനീശ്വരഃ || 1.56 ||

നാരദ ഉവാച

ശൃണുഷ്യാവഹിതാ ബാലേ യുഗോഽയം ദാരൂണഃ കലിഃ |
തേന ലുപ്തഃ സദാചാരോ യോഗമാർഗസ്തപാംസി ച || 1.57 ||

ജനാ അഘാസുരായന്തേ ശാഠ്യദുഷ്കർമകാരിണഃ |
ഇഹ സന്തോ വിഷീദന്തി പ്രഹൃഷ്യന്തി ഹൃസാധവഃ |
ധന്തേ ധൈര്യം തു യോ ധീമാൻ സ ധീരഃ പണ്ഡിതോഽഥവാ || 1.58 ||

അസ്തുശ്യാനവലോക്യേയം ശേഷദാരകരി ധരാ |
വർഷേ വർഷേ ക്രമാജ്ജാതാ മംഗലം നാപി ദൃശ്യതേ || 1.59 ||

ന ത്യാമപി സുതൈഃ സാകം കോഽപി പശ്യതി സാമ്പ്രതം |
ഉപേക്ഷിതാനുരാഗാസൈർജർജരത്യേന സംസ്ഥിതാ || 1.60 ||

വൃന്ദാവനസ്യ സംയോഗാത്പുനസ്ത്വം തരുണീ നവാ |
ധൻയം വൃന്ദാവനം തേന ഭക്തിർന്യത്യതി യത്ര ച || 1.61 ||

അത്രേമൗ ഗ്രാഹകാദാവാന ജരാമപി മുഞ്ചതഃ |
കിഞ്ചിദാത്മസുഖേനേഹ പ്രസുപ്തീർമന്യത്യേനയോഃ || 1.62 ||

ഭക്തിരുവാച

കഥം പരീക്ഷിതാ രാജ്ഞാ സ്ഥാപിതോ ഹൃശുചിഃ കലിഃ |
പ്രവൃത്തേ തു കലൗ സർവസാരഃ കുത്ര ഗതോ മഹാൻ || 1.63 ||

കരുണാപരേണ ഹരിണാപ്യധർമഃ കഥമീക്ഷ്യതേ |
ഇമം മേ സംശയം ഛിന്ധി ത്വദ്യാചാ സുഖിതാസ്യഹം || 1.64 ||

നാരദ ഉവാച
യദി പൃഷ്ടസ്ത്വയാ ബാലേ പ്രേമതഃ ശ്രവണം കുരു |
സർവം വക്ഷ്യാമി തേ ഭദ്രേ കശ്ചലം തേ ഗമിഷ്യതി || 1.65 ||

യദാ മുകുന്ദോ ഭഗവാൻ ക്ഷ്യാം ത്യക്ത്വാ സ്വപദം ഗതഃ |
തദ്ദിനാത്കലിരായാതഃ സർവസാധനബാധകഃ || 1.66 ||

ദൃഷ്ടോ ദിഗ്വിജയേ രാജ്ഞാ ദീനവച്ഛരണം ഗതഃ |
ന മയാ മാരണീയോഽയം സാരംഗ ഇവ സാരഭുക് || 1.67 ||

യത്ഫലം നാസ്തി തപസാ ന യോഗേന സമാധിനാ |
തത്ഫലം ലഭതേ സമ്യക്ലലൗ കേശവകീർത്തനാത് || 1.68 ||

ഏകാകാരം കലിം ദൃഷ്ട്വാ സാരവത്സാരനീരസം |
വിഷ്ണുരാതഃ സ്ഥാപിതവാൻ കലിജാനാം സുഖായ ച || 1.69 ||

കുകർമാചരണാത്സാരഃ സർവതോ നിർഗതോഽധുനാ |
പദാർഥഃ സംസ്ഥിതാ ഭൂമൗ ബീജഹീനാസ്തുഷാ യഥാ || 1.70 ||

വിപ്രൈർഭാഗവതീ വാർതാ ഗേഹേ ഗേഹേ ജനേ ജനേ |
കാരിതാ കണലോഭേന കഥാസാരസ്തതോ ഗതഃ || 1.71 ||

അത്യഗ്രഭൂരികർമാണോ നാസ്തികാ രൗരവാ ജനാഃ |
ത്യേപി തിഷ്ഠന്തി തീർഥേഷു തീർഥസാരസ്തതോ ഗതഃ || 1.72 ||

കാമക്രാധമഹാലോഭത്യുഷ്ണാവ്യാകുലചേതസഃ |
ത്യേപി തിഷ്ഠന്തി തപസി തപഃസാരസ്തതോ ഗതഃ || 1.73 ||

മനസശ്ചാജയാൽലോഭാദാദുഃഭാത്പാഖണ്ഡസംശ്രയാത് |
ശാസ്ത്രാനഭ്യസനാച്ചൈവ ധ്യാനയോഗഫലം ഗതം || 1.74 ||

പണ്ഡിതാസ്തു കലത്രേണ രമന്തേ മഹിഷാ ഇവ |
പുത്രസ്യോത്പാദനേ ദക്ഷാ അദക്ഷാ മുക്തിസാധനേ || 1.75 ||

ന ഹി വൈഷ്ണവതാ കുത്ര സമ്പ്രദായപുരുഃസരാ |
ഏവം പ്രലയതാം പ്രാപ്തോ വസ്തുസാരഃ സ്ഥലേ സ്ഥലേ || 1.76 ||

അയം തു യുഗധർമോ ഹി വർത്തതേ കസ്യ ദുഷണം |
അതസ്തു പുണ്ഡരീകാക്ഷഃ സഹതേ നികടേ സ്ഥിതഃ || 1.77 ||

സുത ഉവാച
ഇതി തദ്വചനം ശ്രുത്വാ വിസ്മയം പരമം ഗതാ |
ഭക്തിരുചേ വചോ ഭൂയഃ ശ്രൂയതാം തച്ച ശൗനക || 1.78 ||

ഭക്തിരുവാച
സുരർഷേ ത്വം ഹി ധന്യോസി മദ്ഭാഗ്യേന സമാഗതഃ |
സാധുനാം ദർശനം ലോകേ സർവസിദ്ധികരം പരം || 1.79 ||

ജയതി ജഗതി മായാം യസ്യ കായാധവസ്തേ
വചനരചനമേകം കേവലം ചാകലയ്യ |
ധ്രുവപദമപി യാതോ യത്കൃപാതോ ധ്രുവോഽയം
സകലകുശലപാത്രം ബ്രഹ്മപുത്രം നതാസ്മി || 1.80 ||

|| ഇതി ശ്രീപദ്മപുരാണേ ഉത്തരഖണ്ഡേ ശ്രീമദ്ഭാഗവതമാഹാത്മ്യേ
ഭക്തിനാരദസമാഗമോ നാമ പ്രഥമോദ്യായഃ ||